

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Tos/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320010368
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emil Dubňanský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8320010368.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Dubňanského a sudcov JUDr. Petra Farkaša a JUDr. Rastislava Vargu, PhD., LL.M., MBA na neverejnom zasadnutí konanom dňa 24. januára 2024, v trestnej veci odsúdeného A. B. pre prečin ohrozenie pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zákona, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Humenné sp. zn. 0T/30/2020 zo dňa 13. novembra 2023 takto

rozhodol:

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku z r u š u j e napadnuté uznesenie vo výroku pod bodom II.

Podľa § 413 ods. 2 Tr. poriadku z a m i e t a žiadosť odsúdeného A. B., nar. X.X.XXXX v C., trvale bytom D. XXX, okr. C., o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Humenné sp. zn. 0T/30/2020 zo dňa 7.6.2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 0T/30/2020 zo dňa 25.01.2023 vo výmere 8 mesiacov.

odôvodnenie:

Odôvodnenie

Samosudca Okresného súdu Humenné uznesením pod sp. zn. 0T/30/2020 zo dňa 13. novembra 2023 v bode I. podľa § 410 ods. 1 Tr. poriadku povolil ods. A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D. XXX, E. C., odklad výkonu trestu odňatia slobody uložený mu trestným rozkazom Okresného súdu Humenné č.k. 0T/30/2020-45 zo dňa 07.06.2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné č.k. 0T/30/2020-127 zo dňa 25.01.2023 do 13.02.2024.

V bode II. podľa § 413 ods. 2 Tr. poriadku zamietol žiadosť ods. A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D. XXX, E. C., o upustenie od výkonu.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odsúdený A. B. prostredníctvom svojho obhajcu v zákonom stanovenej lehote sťažnosť, v ktorej po rekapitulácii výrokov napadnutého uznesenia opätovne poukazuje na svoju žiadosť o upustenie od výkonu trestu. Odsúdený dlhodobo navštevuje psychiatrickú ambulanciu KRAEPELIN s. r. o., F. F. D., za účelom liečby jeho nepriaznivého zdravotného stavu, konkrétne ťažkej adaptačnej poruchy a inej zmiešanej úzkostno-depresívnej poruchy. V rámci terapie, vzhľadom na suicidálne pokusy odsúdeného, menovaný lekár nedoporučuje nástup na výkon trestu s odvolaním sa na akútnu stresovú reakciu a pravdepodobnosť opakovaného suicidálneho pokusu, pričom má za to, že diagnózy zistené u odsúdeného majú charakter nevyliciteľnej duševnej choroby. Túto informáciu oznámil odsúdenému v rámci vyšetrenia, pričom mal explicitne odsúdenému uviesť, že pri

svojom prípadnom výsluchu na súde uvedené potvrdí, preto odsúdený ako prílohy žiadosti pripojil aj lekárske správy od MUDr. Kudláča zo dňa 06.02.2023, 14.09.2023 a 09.10.2023 a navrhol vypočutie menovaného na súde. Súd prvého stupňa návrhu odsúdeného na vypočutie MUDr. Kudláča bez akéhokoľvek odôvodnenia nevyhovel. Odsúdený je zároveň dlhodobo z dôvodu jeho psychiatrických diagnóz, špecifikovaných v predložených lekárskejších správach F. D., práceneschopným, s odporúčaním všeobecného lekára na podstúpenie psychiatrického vyšetrenia. Túto skutočnosť preukázal odsúdený potvrdením všeobecného lekára o práceneschopnosti. Okrem vyšetrení a terapie F. D., podstúpil odsúdený dňa 24.10.2023 vyšetrenie u F. F., MEDI-PARMA s.r.o., ktorá okrem už špecifikovaných diagnóz diagnostikovala u odsúdeného aj depresívnu epizódu ťažkého stupňa, s doporučením hospitalizačného preliečenia, pričom explicitne nedoporučuje nástup na výkon trestu odňatia slobody s poukazom na zhoršený psychický stav a predchádzajúci suicidálny pokus, čo preukázal súdu lekárskou správou od F. F., MEDI-PARMA s.r.o. a navrhol jej výsluch na súde. Súd prvého stupňa bez akéhokoľvek odôvodnenia nevyhovel ani tomuto návrhu odsúdeného. Odsúdený dáva do pozornosti súdu fakt, že dvaja psychiatri nezávisle od seba nedoporučujú jeho nástup na výkon trestu odňatia slobody. Následne cituje ustanovenie § 413 ods. 2 Tr. poriadku, pričom toto zákonné ustanovenie umožňuje súdu fakultatívne vydať rozhodnutie, ktorým upustí od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku aj vtedy, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu. Nevyliciteľnou duševnou chorobou je taká choroba, ktorá síce vo svojich dôsledkoch nespôsobuje smrť postihnutého, ale jeho nespôsobilosť vnímať okolitý svet a reagovať naň spôsobom primeraným duševne zdravému človeku. Súčasne poukazuje aj na judikát R 14/1996 a povinnosť súdu zistiť skutkový stav veci. Odsúdený má za to, že vykonaním ním navrhnutých dôkazov (výsluchom navrhovaných psychiatrov) by bolo náležite preukázané, že trpí nevyliciteľnou duševnou chorobou, ktorá, zohľadňujúc jej doterajší vývoj u odsúdeného, môže vyústiť do ďalších suicidálnych pokusov, čím je naplnená podmienka pre postup v zmysle § 413 ods. 2 Tr. poriadku. Za účelom preukázania existencie nevyliciteľnej duševnej choroby u odsúdeného a s poukazom na rozpor v záveroch znaleckého posudku MUDr. Porvažníka č. 79/2023 s predloženými lekárskejších správami F. D. a F. F. odsúdený oslovil viacerých znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, za účelom vyhotovenia súkromného znaleckého posudku, ktorý odsúdený predloží súdu bezodkladne po jeho vyhotovení príslušným znalcom. Vzhľadom na uvedené odsúdený žiada, aby bolo jeho sťažnosti vyhovené.

Krajský súd na podklade takto podanej sťažnosti odsúdeným podľa § 192 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia, a dospel k záveru, že v danej veci je potrebné rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že už raz rozhodoval o žiadosti o odklad výkonu trestu a od upustenia od výkonu trestu, ktoré zamietol a vtedy uznesením č.k. OT/30/2020-159 zo dňa 27.04.2023 a príkazom na vyšetrenie duševného stavu obvineného pribral znalca MUDr. Alfonza Porvažníka. Znalec dňa 05.06.2023 doručil súdu znalecký posudok č. 79/2023, v ktorom uviedol, že znaleckým vyšetrením zistil abúzy alkoholu v rámci škodlivého užívania podľa DSM-IV, pre ktoré svedčí opakované užívanie látky napriek opakujúcim sa sociálnym konzekventom spôsobených alebo zhoršených pozitívom alkoholu (opakované zadržanie vodičského preukazu po pozitívom alkohole). V anamnéze uviedol aj experimentovanie s marihuanou. Nezistil závislosť od alkoholu a ani od iných návykových látok. Ďalej zistil, že anamnesticky boli u odsúdeného konštatované prejavy úzkostnej poruchy v rámci adaptačnej poruchy, počas znaleckého vyšetrenia nálada odsúdeného euthýmna, bez prejavov depresie, či elevácie. Prejavy úzkosti udáva až na ciele otázky znalca, kde na jednej strane uviedol, že stále cíti takú úzkosť, že má proste strach, aj z cudzích ľudí má obrovský strach, najbezpečnejšie sa cíti pri svojej rodine, pri manželke, pri deťoch, kvôli tomu ani do práce nešiel. Zároveň ale pri znaleckom vyšetrení uviedol, že sa stretáva s inými ľuďmi v rámci spoločenských akcií, kde pri odoberaní anamnestických údajov uviedol, že naposledy požil alkohol v nedeľu na 1. sv. prijímaní, len si nepamätal ako prišiel domov. Preto znalec konštatoval účelovú agraváciu (predstieranie) frekvencie výskytu úzkostných prejavov a obmedzení v bežnom fungovaní spojených s úzkostnými prejavmi. Nezistil prejavy úzkostnej poruchy ako takej, odsúdeným popisované úzkostné prejavy sú len prechodného rázu, nie trvalé. U odsúdeného nezistil nevyliciteľne životu nebezpečnú chorobu.

Okresný súd sa opätovne zaoberal žiadosťami odsúdeného a zistil, že neexistujú také dôvody na jeho strane, pre ktoré by bolo možné upustiť od výkonu trestu odňatia slobody, nakoľko zo znaleckého posudku MUDr. Alfonza Porvažníka vyplýva, že odsúdený netrpí nevyliciteľne životu

nebezpečnou chorobou. Po preskúmaní správ F. D. zo dňa 06.02.2023, 14.09.2023 a 09.10.2023 mal súd prvého stupňa za preukázané, že odsúdený trpí ťažkou adaptačnou poruchou, zmiešanou úzkostno depresívnou poruchou a má ťažký stres so suicidálnym pokusom intoxikácii na alkohol a lieky. Je neschopný práce od 23.10.2023 a zo správy F. G. F. je zrejmé, že doporučuje hospitalizačné preliečenie a nedoporučuje nástup výkonu trestu odňatia slobody vzhľadom na zhoršený psychický stav a suicidálny pokus. Jeho zdravotná situácia je dôvodom na povolenie odkladu výkonu trestu odňatia slobody a preto okresný súd rozhodol tak, že žiadosti odsúdeného o odklad výkonu trestu vyhovel a odklad povolil do 13.02.2024.

V prieskumnom konaní sťažnostný súd zistil, a ako to vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého uznesenia, ods. A. B. bol trestným rozkazom Okresného súdu Humenné sp. zn. OT/30/2020 zo 07.06.2020 uznaný za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov, ktorého výkon mu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu 2 rokov. Právoplatnosť nadobudol 07.06.2020. Uznesením sp. zn. OT/30/2020 z 25.01.2023 Okresný súd Humenné vyslovil, že ods. A. B. sa v skúšobnej dobe neosvedčil a trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov vykoná.

Odsúdený, ešte pred nástupom do výkonu trestu, opätovne dňa 25.10.2023 požiadal o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody odvolávajúc sa na tam uvedené dôvody, bližšie rozvedené v napadnutom uznesení, k čomu doložil aj lekárske správy od F. F. D. a F. F..

Podľa § 413 ods. 2 Tr. poriadku súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu.

Ako vyplýva z komentára k predmetnému ustanoveniu, upustenie od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku je fakultatívnym rozhodnutím a nie je závislé od skutočnosti, či odsúdený už nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody. Rozhodujúce nie je ani to, v akej dĺžke sa má vykonať trest odňatia slobody. Rozhodnutie o upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku znamená, že trest odňatia slobody alebo jeho zvyšok nemožno vykonať, resp. v jeho výkone pokračovať, hoci rozhodnutie, ktorým bol tento trest uložený, je naďalej vykonateľné. Dôvodom postupu súdu podľa tohto ustanovenia je zistenie, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú, životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu. Pôjde najmä o závažné nádorové ochorenia, závažné choroby životne dôležitých orgánov, AIDS a niektoré psychózy. Rozhodnutie súdu podľa odseku 2 je fakultatívne. To však neznamená, že by toto procesné ustanovenie umožňovalo ľubovôľu súdu pri upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku. Právoplatné rozhodnutie o upustení má závažný dôsledok, a to, že trest odňatia slobody, resp. jeho zvyšok nemožno s konečnou platnosťou vykonať alebo v jeho výkone pokračovať, aj keď rozhodnutie, ktorým bol trest uložený, zostáva právoplatné a vykonateľné. Pri rozhodovaní o upustení od výkonu trestu odňatia slobody preto treba starostlivo uvážiť závažnosť choroby, jej štádium a priebeh, možnosti Zboru väzenskej a justičnej stráže zabezpečiť zodpovedajúcu zdravotnú starostlivosť, ako aj prihliadnúť na dĺžku nevykonaného trestu, resp. jeho zvyšku.

Postup podľa ustanovenia § 413 Tr. poriadku je fakultatívny a odsúdený nemá na takýto postup automaticky právny nárok. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že zmyslom ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. poriadku je, aby bez ohľadu na výmeru uloženého trestu a trestnú činnosť, za ktorý bol uložený, bola rešpektovaná požiadavka, že výkon trestných sankcií nemá byť pre páchatel'a krutý a neprímeraný alebo ponižovať ľudskú dôstojnosť (čl. 16 ods. 2 Ústavy SR, čl. 3 Dohovoru).

Za nevyliciteľnú chorobu pre potreby ustanovenia § 413 ods. 2 Tr. poriadku je možné považovať takú, na ktorú dosiaľ nebola zistená účinná terapia. Životu nebezpečná choroba je také ochorenie, pri ktorom sa prognóza pacientovho stavu javí pesimistická i pri zaistení potrebnej a náležitej zdravotníckej starostlivosti (lege artis), čo sa preukazuje najmä štatistikou uzdravených pacientov. Za nevyliciteľnú duševnú chorobu je možné pre potreby § 413 ods. 2 Tr. poriadku považovať najmä takú, ktorá formou psychózy zásadným spôsobom narušuje psychiku a psychický stav pacienta, jeho vnímanie reality a orientáciu v realite. Platí pritom, že obe formy vyššie uvedených chorôb dlhodobo a zásadným spôsobom musia sťažovať schopnosť odsúdeného podrobiť sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, prípadne chápať jeho zmysel, pričom nemožno vôbec očakávať, že by sa v dohľadnej dobe mohla zdravotná prognóza odsúdeného vyvíjať pozitívnym smerom, ale práve naopak je preukázateľné,

že sa bude vyvíjať opačne, teda smerom negatívnym. Preto potreba výkonu trestu musí ustúpiť potrebe humánneho zaobchádzania s odsúdeným a rešpektovaniu jeho ľudskej dôstojnosti, v súlade s čl. 19 ods. 1 Ústavy SR (prim. uznesenie najvyššieho súdu z 5. júna 2017, sp. zn. 2 Tost 15/2017). Na základe uvedeného možno uzavrieť, ako to uviedla aj strana obhajoby, že nevyliciteľnou duševnou chorobou je choroba, ktorá síce vo svojich dôsledkoch nespôsobuje smrť postihnutého, ale jeho nespôsobilosť vnímať okolitý svet a reagovať naň spôsobom primeraným duševne zdravému človeku.

Ako to je už vyššie konštatované, znalec MUDr. Alfonz Porvažník v znaleckom posudku č. 79/2023 (doručeného okresnému súdu 05.06.2023), spracovaného vo vzťahu k prvej žiadosti odsúdeného o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody, nezistil u ods. A. B. nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu. Na tomto mieste je preto opätovne uviesť, že znalec po vyšetrení odsúdeného a sumarizácii lekárskeho správ zistil u odsúdeného A. B. abúzy alkoholu v rámci škodlivého užívania podľa DSM-IV, pre ktoré svedčí opakované užívanie látky napriek opakujúcim sa sociálnym konzekventom spôsobených alebo zhoršovaných pozitívom alkoholu (opakované zadržanie vodičského preukazu po požití alkoholu). Súčasne zistil, že anamnesticky boli u odsúdeného konštatované prejavy úzkostnej poruchy v rámci adaptačnej poruchy, počas znaleckého vyšetrenia nálada odsúdeného euthýmna, bez prejavov depresie či elevácie. Nezistil prejavy úzkostnej poruchy ako takej, odsúdeným popisované úzkostné prejavy sú len prechodného rázu, nie trvalé. Taktiež znalec konštatoval účelové predstieranie frekvencie výskytu úzkostných prejavov a obmedzení v bežnom fungovaní spojených s úzkostnými prejavmi.

Krajský súd opätovne požiadal o aktualizáciu správy Generálneho riaditeľstva ZVJS, odbor zdravotnej starostlivosti zo dňa 30.08.2023 a to na základe nových lekárskeho správ predložených odsúdeným, ktoré oznámilo, že odsúdený A. B. trpí ochoreniami, ktoré sú liečiteľné v zdravotníckych zariadeniach zboru. Zároveň GR ZVJS informovalo, že ods. B. netrpí takou duševnou chorobou, ktorá by bola neliečiteľná a ktorá by mu znemožňovala podrobiť sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody. V prípade zhoršenia zdravotného stavu ods. B. môže mu zbor poskytnúť hospitalizáciu v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a ÚVTOS Trenčín. Na základe uvedených skutočností GR ZVJS oznámilo, že ods. A. B. je schopný výkonu trestu odňatia slobody v zariadeniach zboru a že v súčasnosti nie je u neho dôvod na upustenie od výkonu trestu odňatia slobody zo zdravotných dôvodov.

Vychádzajúc zo všetkých vyššie uvedených okolností a skutočností je zrejmé, že prvostupňový súd postupoval správne, ak v napadnutom uznesení konštatoval, že odsúdený netrpí nevyliciteľnou duševnou chorobou. Z jednotlivých podaní nie je ani zrejmé (doposiaľ nebol konajúcim súdom predložený žiaden hodnoverný dôkaz), aby sa odsúdený podrobil hospitalizačnému preliečeniu, ako mu do bolo výslovne odporúčané MUDr. Makarovou ako aj MUDr. Kudláčom. Z uvedeného možno vyvodit', že ani samotný odsúdený nemá ozajstný záujem o zlepšenie svojho duševného zdravia, keď aj napriek výslovnému odporúčaniam ošetrojúcich lekárov-psychiatrov na hospitalizačné preliečenie dobrovoľne nenastúpil. Ani samotná skutočnosť, že dvaja psychiatri nezávisle na sebe neodporúčajú nástup odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody, nemôže byť dôvodom na upustenie od jeho výkonu, keďže prirátaný znalec MUDr. Porvažník takúto nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu u odsúdeného nedagnostikoval a Generálneho riaditeľstva ZVJS, odbor zdravotnej starostlivosti, aj napriek lekárskeho správ predložených odsúdeným v jeho žiadosti, potvrdilo, že ods. B. netrpí takou duševnou chorobou, ktorá by bola neliečiteľná a ktorá by mu znemožňovala podrobiť sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody. Uvedený záver nemôže zmeniť ani lekárska správa F. G. F. zo dňa 18.01.2024, predložená odsúdeným v sťažnostnom konaní, ktorá nedoporučuje nástup do výkonu trestu, keďže táto má len odporúčací charakter, pretože Generálneho riaditeľstva ZVJS aj v prípade odsúdeným udávaných diagnóz uvedených v lekárskeho správach mu vie zabezpečiť adekvátnu lekársku starostlivosť. Sťažnostný súd pri svojom rozhodovaní vzal starostlivo do úvahy predovšetkým závažnosť choroby, o ktorú sa v prípade odsúdeného jedná, jej konkrétne štádium a reálne možnosti ústavu na výkon trestu, resp. zdravotníckeho zariadenia patriaceho Zboru väzenskej a justičnej stráže, zaistiť zodpovedajúcu zdravotnú starostlivosť.

Odsúdenému ani diagnózy indikované F. D. a F. F. nebránia vo výkone trestu odňatia slobody, a preto považuje námietky obhajoby týkajúce sa rozporov lekárskeho správ a znaleckého posudku za bezpredmetné.

Vychádzajúc z uvedeného možno v zhode s okresným súdom konštatovať, že u odsúdeného A. B. nie sú splnené podmienky na upustenie od výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 413 ods. 2 Tr. poriadku, pričom na uvedenom závere nič nezmenili ani sťažnostné námietky odsúdeného.

Keďže boli vykonané všetky do úvahy prichádzajúce a dostupné dôkazy zamerané na náležité objasnenie povahy choroby a náležité objasnenie okolností tvrdiacich odsúdeným v jeho žiadosti, aj krajský súd dospel k záveru, že odsúdený aj napriek ochoreniam, ktorými trpí, je schopný výkonu trestu odňatia slobody a z uvedeného dôvodu nevzhladol dôvody, pre ktoré by bolo možné jeho žiadosti o upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody vyhovieť. Súčasne je nutné uviesť, že opätovná žiadosť bola odôvodnená obdobnými dôvodmi, postavená na už konštatovaných diagnózach, pričom táto sa javí ako účelová. Z vyššie uvedeného plynie nepochybný záver, že odsúdený je v zásade spôsobilý výkonu trestu odňatia slobody, aj keď jeho diagnostikované choroby si môžu prípadne vyžadovať osobitný prístup a liečbu, a to psychiatrickú s použitím špeciálnych liečebných postupov a vyšetrení. Pre prípad potreby by odsúdenému však mohla byť poskytnutá adekvátna a potrebná starostlivosť a aj trest vykonaný v zdravotníckom zariadení Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Aj napriek tvrdeniu odsúdeného o tom, že oslovil viacerých znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, za účelom vyhotovenia súkromného znaleckého posudku, ktorý predloží súdu bezodkladne po jeho vyhotovení príslušným znalcom, do rozhodnutia sťažnostného súdu sa tak nestalo.

Dôvodom zrušenia napadnutého uznesenia vo výroku pod bodom II. bola však skutočnosť, že v ňom absentuje označenie trestu odňatia slobody, od výkonu ktorého sa upustenie žiadalo. Preto krajský súd výrok II. napadnutého uznesenia zrušil a sám vo veci rozhodol.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré sťažnostný súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie bolo prijaté jednomyseľne.
jednohlasný

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.